

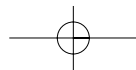
ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

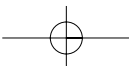
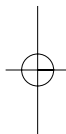
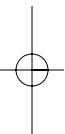
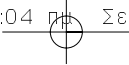
28

Ἁγίου Γρηγορίου
τοῦ Παλαμᾶ

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

Ο ΑΓΙΟΣ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς εἶναι ἓνας ἀπό τούς μεγαλύτερους πατέρες καί θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ μεγαλύτερος πάντως τῆς ὑστεροβυζαντινῆς ἐποχῆς, ὑπέρμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπερασπιστής τοῦ ἡσυχασμοῦ, ἀπολογητής τῆς νοερᾶς νήψεως καί προσευχῆς.

Γεννήθηκε στήν Κωνσταντινούπολη τό 1296 ἀπό γονεῖς εὐπορους, μορφωμένους καί εὐσεβεῖς. Διαθέτοντας σπάνια ὀξύνιοια, ἔγινε νεότατος κάτοχος τόσο τῆς «κατά κόσμον» φιλοσοφίας ὅσο καί τῆς «κατά Χριστόν»· τῆς πρώτης, φοιτώντας στό πανεπιστήμιο τῆς Βασιλεύουσας, πού διευθυνόταν τότε ἀπό τόν διάσημο φιλόσοφο Θεόδωρο Μετοχίτη (1270-1331)· καί τῆς δευτέρας, μαθητεύοντας στόν θεόσοφο μητροπολίτη Φιλαδελφείας Θεόληπτο (περ. 1250-1325), ἀπό τόν ὁποῖο μύηθηκε στή νοερά προσευχή. Μόλις εἰκοσάχρονος ἐγκατέλειψε τόν κόσμον καί ἀκολούθησε τόν μοναχικό βίον. Μόνασε στό ὄρος Παπίκιο, στή Θράκη, σέ διάφορους τόπους τοῦ Ἰθωνά, στή σκῆτη τῆς Βέροιας καί, τέλος, πάλι στόν Ἰθωνά, στό λαυριωτικό ἡσυχαστήριον τοῦ Ἁγίου Σάββα. Ἐδῶ ἔφτασε σέ ὕψη ἀγιότητος καί ἔλαβε ἀπό τήν Κυρία Θεοτόκον τό χάρισμα τῆς θεολογίας. Γιά μικρό χρονικό διάστημα, γύρω στά 1335, μέ ἀπόφαση τῆς συνάξεως τοῦ Ὁρους, διετέλεσε ἡγούμενος τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου.

Ἀπό τό ἀγιορεῖτικο ἀσκητήριό του ὁ ἅγιος Γρηγόριος κλήθηκε νά ὑπερασπιστεῖ τήν Ὁρθοδοξία, καί μάλιστα τήν ἡσυχαστική της παράδοση, πού πολεμήθηκε

σκληρά από τόν υπερφίαλο λατινόφρονα μοναχό Βαρλαάμ τόν Καλαβρό (περ. 1290-1350) καί τούς όμόφρονές του Γρηγόριο Ἀκίνδυνο (περ. 1300-1350), Νικηφόρο Γρηγορά (1296-1360) κ.ἄ. Για τό σκοπό αὐτό ἔγραψε δύο ἀποδεικτικούς λόγους Περὶ ἔκπορευσεως τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τρεῖς τριάδες λόγων Ὑπέρι τῶν ἱερῶς ἡσυχαστῶν, μέ τούς όποίους ἀντικρούει τίς βαρλααμικές κατηγορίες ἐναντίον τῶν ἡσυχαστῶν, τόν περίφημο Ἀγιορειτικό Τόμο, στόν όποιο γίνεται μιᾶ συνοπτική ἔκθεση τῆς ἡσυχαστικῆς διδασκαλίας γιά τό ἄκτιστο θειο φῶς καί τή μέθεξή του ἀπό τούς ἁγίους, καί πολλά ἄλλα.

Ἡ δογματική διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ Παλαμᾶ, πού ἀνακεφαλαιώνει ὀλόκληρη τήν ὀρθόδοξη θεολογική παράδοση, ἐπικυρώθηκε ἀπό τέσσερις συνόδους στήν Κωνσταντινούπολη (μιᾶ τό 1341, μιᾶ τό 1347 καί δύο τό 1351).

Ἡ ἀρετή καί ἡ προσφορά του στήν Ἐκκλησία τόν ἔφεραν, τό 1347, στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπου ἔλαμψε μέ τήν ἀγιότητα, τά θαύματα καί τήν ποιμαντική του δράση, λαμπρά δείγματα τῆς όποίας εἶναι οἱ ὑπέροχες ὀμιλίες του.

Κοιμήθηκε στίς 14 Νοεμβρίου τοῦ 1359. Λίγο ἀργότερα, τό 1368, ἀνακηρύχθηκε ἅγιος μέ συνοδική πράξη.

Ἐκτός ἀπό δογματικά ἔργα, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἔγραψε καί ἀξιόλογα ἐποικοδομητικά. Ἐνα ἀπ' αὐτά, μικρό ἀλλά ἐξαιρετικά ὠφέλιμο, εἶναι ὁ Δεκάλογος τῆς κατὰ Χριστόν νομοθεσίας, πού ἀκολουθεῖ σέ νεοελληνική ἀπόδοση. Ὁ ἱερός συγγραφέας ἀναμορφώνει τόν μωσαϊκό δεκάλογο σύμφωνα μέ τήν εὐαγγελική καί ἁγιοπατερική διδασκαλία, ὀδηγώντας θαυμάσια τόν ἀναγνώστη ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη στήν Καινή, ἀπό τόν ἀτελή νόμο τῶν προφητῶν στόν τέλειο νόμο τοῦ Χριστοῦ, ἀπό τό γράμμα, πού ὀδηγεῖ στό θάνατο, στό Πνεῦμα, πού δίνει ζωή (Β' Κορ. 3:6).

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ

Ὁ δεκάλογος τοῦ χριστιανικοῦ νόμου

1 Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἰς ἔστιν.

Ὁ Κύριος, ὁ Θεός σου, εἶναι ἓνας Κύριος (Δευτ. 6:4), πού ἀναγνωρίζεται ὡς Πατέρας, Υἱός καί Ἅγιο Πνεῦμα. Ὁ Πατέρας εἶναι ἀγέννητος. Ὁ Υἱός ἔχει γεννηθεῖ ἀπό τόν Πατέρα ἀνάρχως, ἀχρόνως καί ἀπαθῶς, ὡς Λόγος, καί ἔχει ὀνομαστεῖ Χριστός, ἐπειδή ἔχρησε ἀπό τόν ἑαυτό Του τήν ἀνθρώπινη φύση πού πῆρε ἀπό μᾶς. Τό Ἅγιο Πνεῦμα προέρχεται ἀπό τόν Πατέρα, ὄχι ὅμως μέ γέννηση, ἀλλά μέ ἐκπόρευση. Αὐτός εἶναι ὁ μόνος Θεός, Αὐτός εἶναι ὁ ἀληθινός Θεός, ὁ ἓνας Κύριος σέ τρεῖς ὑποστάσεις, πού δέν διαιρεῖται ὡς πρὸς τή φύση, τή βουλή, τή δόξα, τή δύναμη, τήν ἐνέργεια καί ὅλα τά γνωρίσματα τῆς θεότητος.

Αὐτόν, τόν ἓνα Τριαδικό Θεό, μόνο θ' ἀγαπήσεις καί Αὐτόν μόνο θά λατρέψεις μ' ὅλη τή διάνοιά σου καί μ' ὅλη τήν καρδιά σου καί μ' ὅλη τή δύναμή σου. Καί θά εἶναι τά λόγια Του καί τά προστάγματά Του μέσα στήν καρδιά σου, γιά νά τά πράττεις καί νά τά μελετᾷς καί νά τά λές ὅταν κάθεσαι, ὅταν βαδίζεις, ὅταν βρίσκεσαι στό κρεβάτι, ὅταν σηκώνεσαι. Νά θυμᾶσαι ἀδιάκοπα τόν Κύριο, τό Θεό σου. Αὐτόν μονάχα νά φοβᾷσαι. Μήτ' Ἐκεῖνον μήτε τίς ἐντολές Του νά λησμο-

νήσεις. Ἐτσι θά σοῦ δώσει δύναμη νά κάνεις τό θέλημά Του. Γιατί δέν ζητάει ἀπό σένα τίποτ' ἄλλο, παρά νά Τοῦ εἶσαι ἀφοσιωμένος καί νά Τόν ἀγαπᾶς καί νά βαδίζεις στους δρόμους ὄλων τῶν ἐντολῶν Του. Αὐτός εἶναι τό καύχημά σου καί Αὐτός ὁ Θεός σου.

Μαθαίνοντας πῶς οἱ ὑπερκόσμοι ἄγγελοι εἶναι ἀπαθείς καί ἀόρατοι καί πῶς ὁ διάβολος, πού ξέπεσε ἀπό τόν οὐρανό, εἶναι πολύ κακός, σοφός, δυνατός καί πολυμήχανος στό νά πλανάει τόν ἄνθρωπο, μή νομίσεις πῶς εἶναι κανένας τους ὁμότιμος μέ τό Θεό. Βλέποντας, ἐπίσης, τό μέγεθος τοῦ οὐρανοῦ καί τήν κινητική του πολυπλοκότητα, τή λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, τή φωτεινότητα τῆς σελήνης, τήν καθαρότητα τῶν ἄλλων ἄστρων, τήν εὐχρηστία τοῦ ἀέρα στήν ἀναπνοή, τόν πλοῦτο τῶν προϊόντων τῆς γῆς καί τῆς θάλασσας, μή θεοποιήσεις κανένα ἀπ' αὐτά. Ὅλα εἶναι κτίσματα τοῦ μόνου Θεοῦ ὑποταγμένα σ' Αὐτόν, πού τά δημιούργησε ἀπό τό μηδέν μέ τό λόγο Του. «Αὐτός εἶπε κι ἔγιναν, Αὐτός πρόσταξε καί δημιουργήθηκαν» (Ψαλμ. 32:9). Μόνο Αὐτόν, λοιπόν, τόν Κύριο καί Δημιουργό τοῦ σύμπαντος, θά δοξάσεις ὡς Θεό, σ' Αὐτόν θά προσκολληθεῖς μέ ἀγάπη καί σ' Αὐτόν θά μετανοεῖς μέρα-νύχτα γιά τά ἐκούσια καί ἀκούσια ἁμαρτήματά σου. Γιατί Αὐτός εἶναι σπλαχνικός καί ἐλεήμων, μακρόθυμος καί πολυέλεος καί ἀγαθοποιός αἰώνιος. Αὐτός ἔχει ὑποσχεθεῖ καί δίνει τήν οὐράνια καί ἀδιάδοχη βασιλεία, τόν ἀνώδυνο βίο, τήν ἀθάνατη ζωή καί τό ἀνέστερο φῶς, γιά νά τ' ἀπολαμβάνουν ὅσοι Τόν σέβονται, Τόν προσκυνοῦν, Τόν ἀγαποῦν καί τηροῦν τίς ἐντολές Του.

Ἄλλά ὁ ἴδιος εἶναι καί Θεός ζηλωτής καί κριτής δίκαιος καί ἐκδικητής φρικτός. Στους ἀσεβεῖς καί ἀνυπάκουους, πού παραβαίνουν τά προστάγματά Του, ἐπιβάλλει κόλαση αἰώνια, φωτιά ἄσβεστη, ὀδύνη ἀκατάπαυστη, θλίψη ἀπαρηγόρητη, χώρα σκοτεινή καί στενάχωρη, πού ἐτοίμασε γιά τόν πρῶτο πονηρό ἀποστάτη, τό διάβολο, καί γιά ὅλους ὅσοι πλανήθηκαν

ἀπ' αὐτόν καί τόν ἀκολουθήσαν, ἀφοῦ ἀρνήθηκαν τόν Πλάστη τους μέ τά ἔργα, τά λόγια καί τίς σκέψεις τους.

2 Οὐ ποιήσεις σεαυτῶ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα...

Μὴν κατασκευάσεις ποτέ ὁμοίωμα κάποιου ἀπ' ὅσα εἶναι πάνω στὸν οὐρανὸ καὶ κάτω στὴ γῆ καὶ μέσα στὰ νερά, γιὰ νὰ τὰ λατρεύεις καὶ νὰ τὰ δοξάζεις σάν θεοῦς (Ἐξ. 20:4-5). Γιατί ὅλα αὐτὰ εἶναι κτίσματα τοῦ μόνου Θεοῦ, πού στοὺς στερνοὺς καιροὺς, ἀφοῦ σαρκώθηκε σέ παρθενικὴ μήτρα, φανερώθηκε στὴ γῆ καὶ συναναστράφηκε τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἀφοῦ ἔπαθε καὶ πέθανε καὶ ἀναστήθηκε γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀνέβηκε μέ τὸ σῶμα Του στοὺς οὐρανοὺς καὶ κάθησε ψηλά, στὰ δεξιὰ τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ. Μ' αὐτὸ τὸ σῶμα θά ἔρθει πάλι μέ δόξα, γιὰ νὰ κρίνει ζωντανοὺς καὶ νεκροὺς.

Ἄπό ἀγάπη, λοιπόν, σ' Ἐκείνον, πού ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τὴ σωτηρία μας, θά κάνεις τὴν εἰκόνα Του. Καὶ μέσω τῆς εἰκόνας θά θυμᾶσαι καὶ θά προσκυνᾷς Ἐκείνον. Μέσω τῆς εἰκόνας θά ὑψώνεις τὸ νοῦ σου στό προσκυνητὸ σῶμα τοῦ Σωτήρα, πού κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ Πατέρα, στὸν οὐρανό. Θά κάνεις ἐπίσης καὶ τῶν ἁγίων τίς εἰκόνες καὶ θά τίς προσκυνᾷς κι αὐτές - ὄχι σάν θεοῦς, γιατί εἶναι ἀπαγορευμένο, ἀλλὰ γιὰ τὴ σχέση σου μαζί τους καὶ γιὰ τὴ διάθεσή σου ἀπέναντί τους καὶ γιὰ τὴ μεγάλη τιμὴ πού τοὺς πρέπει - ἐνῶ ὁ νοῦς σου καὶ πάλι θά πηγαίνει σ' ἐκείνους μέσ' ἀπὸ τίς εἰκόνες. Ἔτσι ἔκανε καὶ ὁ Μωυσοῦς: Ἔφτιαξε τίς εἰκόνες τῶν Χερουβεὶμ καὶ τίς ἔβαλε μέσα στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων γιὰ νὰ δοξάσει ὄχι τὰ κτίσματα, ἀλλὰ μέσω αὐτῶν τὸν κτίστη τοῦ κόσμου Θεοῦ (Ἐξ. 25:17-19).

Κι ἐσύ, λοιπόν, δέν θά θεοποιήσεις τίς εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων, ἀλλὰ μέσω αὐτῶν θά προσκυνᾷς Ἐκείνον, πού, ἀφοῦ πρῶτα μᾶς ἔπλασε κατ' εἰκόνα Του, ὕστερα εὐδόκησε ἀπὸ ἄφατη φιλανθρω-

πία νά πάρει ὁ ἴδιος τήν ἀνθρώπινη εἰκόνα Του καί νά γίνει περιγραπτός σύμφωνα μ' αὐτήν. Καί δέν θά προσκυνήσεις μόνο τήν εἰκόνα τοῦ Κυρίου, ἀλλά καί τόν τύπο τοῦ σταυροῦ Του. Γιατί εἶναι σημεῖο πανίσχυρο καί τρόπαιο τοῦ Χριστοῦ κατά τοῦ διαβόλου καί ὅλης τῆς δαιμονικῆς παρατάξεως. Γι' αὐτό τούς πιάνει φρίκη καί τρέπονται σέ φυγή, ὅταν βλέπουν νά γίνεται τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ. Καί πρὶν τή Σταύρωση ἀκόμα, ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ δοξάστηκε πολύ ἀπό τούς προφήτες καί ἔκανε μεγάλα θαύματα. Ἀλλά καί στή δευτέρα παρουσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού καρφώθηκε στό σταυρό καί πού θά ἔρθει γιά νά κρίνει ζωντανούς καί νεκρούς, θά προπορεύεται αὐτό τό μεγάλο καί φοβερό σημεῖο Του μέ δύναμη καί λαμπρότητα πολλή. Δόξασε, λοιπόν, τώρα τό σταυρό, γιά νά τόν ἀτενίσεις τότε μέ θάρρος καί νά δοξαστεῖς μαζί του.

Θά προσκυνήσεις καί τίς εἰκόνες τῶν ἁγίων, ἐπειδή αὐτοί συσταυρώθηκαν μέ τόν Κύριο, κάνοντας στό πρόσωπό σου τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ καί φέρνοντας στό νοῦ σου τή συμμετοχή τους στά παθήματα τοῦ Χριστοῦ. Θά προσκυνήσεις, ἐπίσης, καί τά ἅγια σκηνώματά τους καί κάθε λείψανο τῶν ὁσῶν τους, γιατί δέν χωρίστηκε ἀπ' αὐτά ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀκριβῶς δέν χωρίστηκε ἡ θεότητα ἀπό τό προσκυνητό σῶμα τοῦ Χριστοῦ κατά τόν ζωοποιό Του θάνατο.

Κάνοντας ἔτσι καί δοξάζοντας ἐκείνους πού δόξασαν τό Θεό, γιατί φάνηκαν μέ τά ἔργα τους τέλειοι στήν ἀγάπη Του, θά δοξαστεῖς κι ἐσύ μαζί τους ἀπό τό Θεό καί θά ψάλλεις μαζί μέ τόν Δαβίδ: «Πάρα πολύ τίμησα τούς φίλους Σου, Θεέ μου» (Ψαλμ. 138:17).

3 Οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

Δέν θά χρησιμοποιήσεις μάταια τό ὄνομα τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ σου (Ἐξ. 20:7), κάνοντας ψεύτικο ὄρκο γιά ὅποιοδήποτε γήινο πράγμα ἀπό φόβο ἀν-

θρώπου ή από ντροπή ή για δικό σου κέρδος. Γιατί ή έπιorkία είναι άρνηση του Θεού.

Νά μήν όρκίζεσαι, λοιπόν, καθόλου. Ν' άποφεύγεις τελείως τόν όρκο, γιατί από τόν όρκο έρχεται ή έπιorkία, πού άποξενώνει τόν άνθρωπο από τό Θεό και κατατάσσει τόν έπίorko μέ τούς παρανόμους. "Αν λές παντοτινά τήν αλήθεια, θά σέ πιστεύουν όπως άν έπαιρνες όρκο.

Κι άν ποτέ συμβεί νά όρκιστείς - πράγμα πού πρέπει νά άπεύχεσαι -, έφόσον μέν πρόκειται για κάτι σύμφωνο μέ τόν θείο νόμο, θά τό έκτελέσεις ως νόμιμο, αλλά θά θεωρήσεις φταίχτη τόν έαυτό σου για τήν όρκοδοσία, και μέ έλεημοσύνη, ίκεσία, πένθος και κακοπάθεια του σώματος θά ζητήσεις τό έλεος του Χριστού, πού είπε νά μήν όρκίζεσαι διόλου (Ματθ. 5:34): άν πάλι όρκίστηκες για κάτι παράνομο, πρόσεξε μήν τυχόν τό έκτελέσεις, επειδή πήρες όρκο, για νά μή σέ κατατάξει ό Θεός μέ τόν προφητοκτόνο 'Ηρώδη, πού, για νά μήν άδεδήσει τόν όρκο του, άποκεφάλισε τόν Τίμιο Πρόδρομο (Ματθ. 14:7-12). 'Αθέτησε καλύτερα τόν παράνομο εκείνο όρκο, βάλε νόμο στον έαυτό σου νά μήν όρκιστείς ποτέ πιά και ζήτα τό έλεος του Θεού, χρησιμοποιώντας πιά έπίπονα τά παραπάνω φάρμακα μαζί μέ δάκρυα.

4

Μνήσθητι τήν ήμέραν των σαββάτων αγιάζειν αυτήν.

Μία ήμέρα της έβδομάδας ονομάζεται Κυριακή, επειδή είναι αφιερωμένη στον Κύριο, πού άναστήθηκε από τούς νεκρούς αυτή τήν ήμέρα, δείχνοντας και πιστοποιώντας από πρίν τήν άνάσταση όλων των ανθρώπων, όποτε θά σταματήσει κάθε γήινο έργο.

Τήν Κυριακή, λοιπόν, θά τήν αφιερώσεις στο Θεό (Έξ. 20:8). Δέν θά κάνεις καμιά βιοτική εργασία, εκτός από τίς αναγκαίες. Και αυτούς πού εργάζονται για σένα ή μένουν μαζί σου, θά τούς αφήσεις ν' άναπαυ-

θοῦν, γιά νά δοξάσετε ὅλοι μαζί Ἐκείνον πού μᾶς ἀγόρασε μέ τό θάνατό Του καί ἀναστήθηκε, ἀνασταίνοντας μαζί Του καί τήν ἀνθρώπινη φύση μας.

Θά φέρεις στό νοῦ σου τή μέλλουσα ζωή, θά μελετήσεις ὅλες τίς ἐντολές καί τούς νόμους τοῦ Κυρίου, θά ἐξετάσεις τόν ἑαυτό σου, μήν τυχόν ἔχεις παραβεί ἢ παραλείψει κάτι, καί θά τόν διορθώσεις σέ ὅλα.

Τήν ἡμέρα αὐτή, ἐπίσης, θά πᾶς στό ναό τοῦ Θεοῦ, θά πάρεις μέρος στή λατρευτική σύναξη καί θά κοινωνήσεις μέ εἰλικρινή πίστη καί ἀκατάκριτη συνείδηση τό ἅγιο Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Καί θά βάλεις ἀρχή μιᾶς ζωῆς πιά ἁγίας, ἀνακαινίζοντας τόν ἑαυτό σου καί ἐτοιμάζοντάς τον γιά τήν ὑποδοχή τῶν μελλοντικῶν αἰώνιων ἀγαθῶν.

Γιά χάρη αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν, οὔτε τίς ἄλλες ἡμέρες θά κάνεις κατάχρηση τῶν γήινων πραγμάτων καί φροντίδων. Τήν Κυριακή, ὅμως, ἐπειδή θά εἶσαι ἀφοσιωμένος στό Θεό, θά τ' ἀποφεύγεις ὅλα, ἐκτός ἀπό τά ἀπολύτως ἀναγκαῖα, χωρίς τά ὅποια εἶναι ἀδύνατο νά ζήσεις. Κι ἔτσι, ἔχοντας τό Θεό καταφύγιό σου, οὔτε θά πᾶς πουθενά, οὔτε τή φωτιά τῶν παθῶν θ' ἀνάψεις, οὔτε τό φορτίο τῆς ἁμαρτίας θά σηκώσεις.

Τήν «ἡμέρα τῶν σαββάτων» (Ἐξ. 20:8), λοιπόν, τήν Κυριακή, θά τήν ἀφιερώσεις στό Θεό, σαββατίζοντας μέ τήν ἀπραξία τῶν κακῶν, ἀπέχοντας δηλαδή ἀπό καθετί κακό. Στίς Κυριακές νά προσθέσεις καί τίς καθιερωμένες μεγάλες ἐορτές, τά ἴδια κάνοντας καί ἀπό τά ἴδια ἀπέχοντας.

5 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου...

Τίμα τόν πατέρα σου καί τή μητέρα σου (Ἐξ. 20:12), γιατί μέσω αὐτῶν σ' ἔφερε στή ζωή ὁ Θεός καί αὐτοί, μετά τό Θεό, εἶναι αἴτιοι γιά τό ὅτι ὑπάρχεις. Κι ἐσύ, λοιπόν, μετά τό Θεό, αὐτούς θά τιμήσεις καί θ' ἀγαπήσεις, ἐφόσον, βεβαίως, ἡ ἀγάπη σου σ' ἐκείνους συντελεῖ στό ν' ἀγαπήσεις τό Θεό. Ἄν, ὅμως, δέν συ-

ντελεῖ, φεύγα ἀπό κοντά τους ἀμέσως. Ἐπιπλέον, σοῦ εἶναι καί ἐμπόδιο, καί μάλιστα στήν ἀληθινή καί σωτήρια πίστη, ἐπειδή ἔχουν ἄλλη πίστη, δέν θά φύγεις μονάχα, ἀλλά καί θ' ἀπαρνηθεῖς καί αὐτούς καί ὄλους, μ' ὅσους ἔχεις συγγένεια ἢ φιλία ἢ ἄλλη σχέση, καί τά ἴδια σου τά μέλη καί τίς ἐπιθυμίες τους καί τό σῶμα σου ὀλόκληρο καί τήν διά τοῦ σώματος σχέση σου μέ τά πάθη. Γιατί ὁ Χριστός εἶπε: «Ὅποιος δέν ἀπαρνιέται τόν πατέρα του καί τή μητέρα του, τή γυναίκα του καί τά παιδιά του, τούς ἀδελφούς καί τίς ἀδελφές του, ἀκόμα καί τήν ἴδια του τή ζωή, καί δέν σηκώνει τό σταυρό του καί δέν μέ ἀκολουθεῖ, δέν εἶναι ἄξιος γιά μαθητής μου» (πρβλ. Λουκ. 14:26-27· Ματθ. 10:37).

Αὐτά γιά τούς σαρκικούς γονεῖς, τούς ἀδελφούς καί τούς φίλους. Ἐκείνους, ὅμως, πού ἔχουν τήν ἴδια πίστη μ' ἐσένα καί δέν σ' ἐμποδίζουν ἀπό τή σωτηρία, καί θά τούς τιμήσεις καί θά τούς ἀγαπήσεις.

Κι ἄν πρέπει νά τιμᾶς ἔτσι τούς σαρκικούς γονεῖς σου, πόσο περισσότερο πρέπει νά τιμήσεις καί ν' ἀγαπήσεις τούς πνευματικούς σου πατέρες; Αὐτοί σέ μετέφεραν ἀπό τήν ἀπλή βιολογική ζωή στήν πνευματική ζωή τῆς ἀρετῆς· σοῦ μετέδωσαν τό φωτισμό τῆς γνώσεως· σοῦ δίδαξαν τήν ἀλήθεια· σέ ἀναγέννησαν μέ τό λουτρό τῆς παλιγενεσίας· ἔβαλαν μέσα σου τήν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, τῆς ἀθανασίας καί τῆς οὐράνιας βασιλείας· σ' ἔκαναν ἀπό ἀνάξιο, ἄξιο τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν καί, ἀπό ἐπίγειο, οὐράνιο καί, ἀπό πρόσκαιρο, αἰώνιο καί γιό καί μαθητή ὄχι ἀνθρώπου, ἀλλά τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού σοῦ χάρισε τό Πνεῦμα, τό ὁποῖο κάνει τούς ἀνθρώπους παιδιά τοῦ Θεοῦ, καί πού εἶπε: «Μήν ὀνομάσετε κανέναν πατέρα ἢ ἀρχηγό σας στή γῆ, γιατί ἓνας εἶναι ὁ πατέρας καί ὁ ἀρχηγός σας, ὁ Χριστός» (πρβλ. Ματθ. 23:9-10).

Ὅφείλεις, λοιπόν, κάθε τιμῆ καί ἀγάπη στους πνευματικούς σου πατέρες, γιατί ἡ τιμῆ, πού ἀπονέμεις σ'

αυτούς, αναφέρεται στο Χριστό, στο Πανάγιο Πνεῦμα, πού σ' ἔκανε παιδί τοῦ Θεοῦ, καί στόν ἔπουράνιο Πατέρα, πού δίνει ζωή καί ὑπαρξη σ' ὅλα τά ὄντα, οὐράνια καί ἐπίγεια. Θά φροντίσεις, μάλιστα, νά ἔχεις σ' ὅλη σου τή ζωή πνευματικό πατέρα, γιά νά τοῦ ἐξομολογεῖσαι κάθε ἁμαρτία καί κάθε λογισμό σου, καί νά παίρνεις ἀπ' αὐτόν τή θεραπεία καί τήν ἄφεση.

Στούς πνευματικούς πατέρες ἔχει δοθεῖ ἡ ἐξουσία νά συγχωροῦν ἢ νά μή συγχωροῦν τίς ψυχές. Καί ὅ,τι κρατήσουν ἀσυγχώρητο στή γῆ, θά εἶναι ἀσυγχώρητο καί στόν οὐρανό, ἐνῶ ὅ,τι συγχωρήσουν στή γῆ, θά εἶναι συγχωρημένο καί στόν οὐρανό. Αὐτή τή χάρη καί τή δύναμη ἔλαβαν ἀπό τό Χριστό. Γι' αὐτό θά ὑπακοῦς σ' αὐτούς χωρίς καμιάν ἀντιλογία, γιά νά μήν ὀδηγήσεις τήν ψυχή σου στήν ἀπώλεια. Γιατί ἄν θανατωνόταν σύμφωνα μέ τόν μωσαϊκό νόμο, ὅποιος ἀντιμιλοῦσε στούς σαρκικούς γονεῖς του, καί μάλιστα σέ πράγματα πού δέν ἀπαγόρευε ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, πῶς εἶναι δυνατό νά μή διώχνει τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μακριά του καί νά μή χάνει τήν ψυχή του ὅποιος ἀντιμιλάει στούς πνευματικούς του πατέρες; Γι' αὐτό, ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς σου, καί νά τούς συμβουλευεσαι καί νά τούς ὑπακοῦς, γιά νά σωθεῖ ἡ ψυχή σου καί νά γίνεις κληρονόμος τῶν αἰώνιων καί ἄφθαρτων ἀγαθῶν.

6 Οὐ μοιχεύσεις.

Δέν θά μοιχεύσεις (Ἐξ. 20:13) οὔτε θά πορνεύσεις, γιά νά μή γίνεις, ἀντί μέλος τοῦ Χριστοῦ, μέλος τῆς πόρνης καί ἀποκοπείς ἀπό τό θεϊκό σῶμα καί ξεπέσεις ἀπό τή θεϊκή κληρονομιά καί ριχτεῖς στή γέεννα. Γιατί ἄν, σύμφωνα μέ τόν μωσαϊκό νόμο ἔπρεπε νά καίγεται ἡ κόρη τοῦ ἱερέα, πού θά πιανόταν νά πορνεύει, ἐπειδή ἐξευτέλισε τόν πατέρα της, πολύ περισσότερο δέν πρέπει νά καίγεται στήν αἰώνια κόλαση ἐκεῖνος πού κόλλησε τέτοιο μόλυσμα στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ;

Ἦ Οχι μόνο νά μήν πορνεύσεις, μά καί τήν παρθενία, ἄν μπορείς, ν' ἀσκήσεις, γιά ν' ἀνήκεις ὀλοκληρωτικά στό Θεό καί νά προσκολληθεῖς σ' Αὐτόν μέ τέλεια ἀγάπη, παραμένοντας κοντά Του σ' ὅλη σου τή ζωή καί φροντίζοντας πάντοτε χωρίς περισπασμούς ὅ,τι ἀφορᾷ τόν Κύριο, ἀπολαμβάνοντας ἀπό τώρα τή μέλλουσα ζωή καί ζώντας σάν ἄγγελος Θεοῦ πάνω στή γῆ. Γιατί ἡ παρθενία εἶναι γνώρισμα τῶν ἀγγέλων καί μ' αὐτούς γίνεται ὅμοιος, ὅσο εἶναι δυνατόν, ὅποιος ἀσκεῖ τήν παρθενία, μολονότι ἔχει σῶμα· ἢ μάλλον, πρίν ἀπ' αὐτούς, γίνεται ὅμοιος μέ τόν Πατέρα, πού γέννησε προαιώνια τόν Υἱό μέ τρόπο παρθενικό, καί μέ τόν παρθένο Υἱό, πού γεννήθηκε προαιώνια ἀπό Πατέρα παρθένο καί σαρκώθηκε στούς ἔσχατους καιρούς ἀπό Μητέρα παρθένα, καί μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού προβάλλεται μέ τρόπο ἀνέκφραστο μόνο ἀπό τόν Πατέρα, ὄχι μέ γέννηση, ἀλλά μέ ἐκπόρευση. Μ' Αὐτόν τό Θεό ἐξομοιώνεται καί ἐνώνεται, συνάπτοντας μαζί Του ἄφθαρτο γάμο, ἐκεῖνος πού διάλεξε τήν ἀληθινή παρθενία, πού παρθενεῦει στήν ψυχή καί στό σῶμα, πού ὁμορφαίνει ὅλες τίς αἰσθήσεις καί τό λόγο καί τή διάνοια μέ τά κάλλη τῆς παρθενίας.

Ἦν, πάλι, δέν προτιμᾷς τήν παρθενία οὔτε τήν ὑποσχέθηκες στό Θεό, σοῦ ἐπιτρέπεται νά πάρεις μέ γάμο μιά γυναίκα, σύμφωνα μέ τούς νόμους τοῦ Κυρίου. Μόνο μ' αὐτήν νά συγκατοικεῖς, μόνο αὐτήν νά ἔχεις δική σου, μέ στόχο τόν ἀγιασμό. Μ' ὅλη σου τή δύναμη νά μένεις μακριά ἀπό ἄλλες γυναῖκες. Καί θά μπορέσεις νά φυλαχτεῖς ἀπ' αὐτές, ἄν ἀποφεύγεις τίς ἄκαιρες συνομιλίες μαζί τους, ἄν γυρίζεις τά μάτια καί τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς σου μακριά τους, ὅσο εἶναι δυνατόν, ἄν δέν εὐχαριστιέσαι στά πορνικά λόγια καί ἀκούσματα καί ἄν συνηθίσεις νά μή βλέπεις μέ περιέργεια τήν ὁμορφιά τῶν προσώπων. Γιατί ὅποιος κοιτάξει γυναίκα μέ πονηρή ἐπιθυμία, ἔχει κίόλας διαπράξει μέσα του μοιχεία μαζί της, καί γι' αὐτό εἶναι ἀκάθαρτος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, πού βλέπει μέσα

στήν καρδιά. Ἐπιπλέον, ἀπ' αὐτό τό πονηρό κοίταγμα, καταντάει, ὁ δύστυχος, καί στή διάπραξη μέ τό σῶμα τῆς αἰσχυρῆς ἀμαρτίας. Ἄλλά γιατί μιλάω μόνο γιά πορνείες καί μοιχεῖες καί ὅλα τά μολύσματα πού συνδέονται μέ τή φυσική λειτουργία, ἀφοῦ καί στίς παρά φύση ἀσέλγειες σέρνεται ἀκόλαστα ὁ ἄνθρωπος, ὅταν περίεργα παρατηρεῖ τά κάλλη τῶν σωμάτων;

Ἄν, λοιπόν, ἐσύ κόψεις ἀπ' τόν ἑαυτό σου τίς πικρές ρίζες, δέν θά μαζέψεις θανατηφόρους καρπούς, ἀλλά θά καρπωθεῖς τήν ἀγνεία καί τή συνακόλουθῆ της ἀγιότητα, χωρίς τήν ὁποία κανεῖς δέν θ' ἀντικρύσει τόν Κύριο.

7 Οὐ φονεύσεις.

Δέν θά διαπράξεις φόνο (Ἐξ. 20:15), γιά νά μήν πάψεις νά εἶσαι παιδί Ἐκείνου, πού καί τούς νεκρούς ζωοποιεῖ, καί γιά νά μή γίνεις μέ τά ἔργα σου παιδί ἐκείνου, πού ἦταν ἐξαρχῆς ἀνθρωποκτόνος. Καί ἐπειδή ὁ φόνος προέρχεται ἀπό χτύπημα, τό χτύπημα ἀπό βρισιά, ἢ βρισιά ἀπό ὀργή καί ἢ ὀργή ἀπό ζημιά ἢ χτύπημα ἢ βρισιά ἄλλου, γι' αὐτό εἶπε ὁ Χριστός: «Ἄν κάποιος σοῦ πάρει τό πανωφόρι, μήν τόν ἐμποδίσεις νά σοῦ πάρει καί τό πουκάμισο» (Λουκ. 6:29). Ἄν κάποιος σέ χτυπήσει, μήν τόν χτυπήσεις κι ἐσύ. Ἄν κάποιος σέ βρῖσει, μήν τόν βρῖσεις κι ἐσύ. Ἔτσι θά λυτρώσεις ἀπό τό ἀμάρτημα τοῦ φόνου τόσο τόν ἑαυτό σου ὅσο κι ἐκείνον πού σοῦ κάνει κακό. Ἐσύ, ἐπιπλέον, θά λάβεις καί τή συγχώρηση τῶν ἀμαρτημάτων σου ἀπό τό Θεό. Γιατί λέει: «Συγχωρῆστε, καί θά συγχωρηθεῖτε» (πρβλ. Ματθ. 6:14). Ἐκείνος, ὅμως, πού λέει καί κάνει τό κακό, θά καταδικαστεῖ στήν αἰώνια κόλαση. Γιατί ὁ Χριστός εἶπε: «Ὅποιος πεῖ τόν ἀδελφό του “ἡλίθιε”, εἶναι ἔνοχος γιά τή φωτιά τῆς κόλασεως» (Ματθ. 5:22).

Ἄν, λοιπόν, μπορέσεις ν' ἀποσπάσεις μαζί μέ τίς ρίζες του τό κακό, ἐξασφαλίζοντας στήν ψυχή σου τή

μακαριότητα τῆς πραότητος, δόξασε τό Χριστό, τό διδάσκαλο καί συνεργό μας στήν κατόρθωση τῶν ἀρετῶν. Χωρίς Αὐτόν, ὅπως ἔχεις μάθει, δέν μπορούμε νά κάνουμε κανένα καλό. Ἐν πάλι, δέν μπορέσεις νά παραμείνεις ἤρεμος καί νά μήν ὀργιστεῖς, νά τά βάζεις μέ τόν ἑαυτό σου, πού ὀργίζεται, καί νά ζητᾶς συγχώρηση τόσο ἀπό τό Θεό ὅσο καί ἀπό τόν ἄνθρωπο πού ἄκουσε ἢ ἔπαθε κακό ἀπό σένα. Γιατί ὅποιος μετανοεῖ στήν ἀρχή τῆς ἁμαρτίας, δέν φτάνει στό τέλος τῆς· καί ὅποιος δέν πονάει γιά τά μικρά ἁμαρτήματά του, θά πέσει, μετά τά μικρά, καί στά μεγάλα.

8 Οὐ κλέψεις.

Δέν θά κλέψεις (Ἐξ. 20:14), γιά νά μή σοῦ ἀνταποδώσει πολλαπλάσια τήν τιμωρία ὁ Θεός, πού γνωρίζει τίς κρυφές πράξεις. Καλύτερα, λοιπόν, νά δίνεις κρυφά καί ἀπό τά ὑπάρχοντά σου σ' ἐκείνους πού ἔχουν ἀνάγκη, γιά νά λάβεις ἀπό τό Θεό, πού βλέπει καθετί κρυφό, ἕκατό φορές περισσότερα καί ζωή αἰώνια στόν μελλοντικό κόσμο.

9 Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου...

Δέν θά συκοφαντήσεις (πρβλ. Ἐξ. 20:16), γιά νά μή μοιάσεις στό διάβολο, πού συκοφάντησε τό Θεό στήν Εὐα, καί γίνεις καταραμένος, ὅπως ἐκεῖνος. Καλύτερα, λοιπόν, νά σκεπάσεις κιόλας τό ἁμάρτημα τοῦ πλησίον – ἐκτός κι ἂν αὐτό βλάψει πολλούς ἄλλους –, γιά νά μή μοιάσεις στόν Χάμ, ἀλλά στόν Σήμ καί τόν Ἰάφεθ, κι ἔτσι νά πετύχεις τήν εὐλογία*.

* Ὁ Σήμ, ὁ Χάμ καί ὁ Ἰάφεθ ἦταν οἱ τρεῖς γιοί τοῦ Νῶε. Κάποτε ὁ Νῶε ἤπιε πολύ κρασί, μέθυσε καί ξεγυμνώθηκε. Ὁ γιός του Χάμ, βλέποντας τή γύμνια τοῦ πατέρα, τό ἀνήγγειλε κοροϊδευτικά στούς δύο ἀδελφούς του. Ἐκεῖνοι ὄχι μόνο δέν γέλασαν σέ βάρος τοῦ Νῶε, ἀλλά πήραν ἀμέσως ἕνα μανδύα καί, βαδίζοντας πρὸς τά πίσω, γιά νά μή δοῦν τή γύμνια του, τόν σκέπασαν μέ σεβασμό. Ὅταν συνῆλθε ὁ Νῶε καί ἔμαθε τί εἶχε γίνει, καταράστηκε τόν Χάμ, ἐνῶ εὐλόγησε τόν Σήμ καί τόν Ἰάφεθ (Γεν. 9:18-27).

10**Οὐκ ἐπιθυμήσεις... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί.**

Δέν θά ἐπιθυμήσεις κάτι τοῦ πλησίον σου, οὔτε κτῆμα οὔτε χρήματα οὔτε δόξα οὔτε τίποτ' ἄλλο ἀπ' ὅσα ἀνήκουν σ' αὐτόν (πρβλ. Ἐξ. 20:17). Γιατί ἡ ἐπιθυμία, ὅταν συλληφθεῖ στήν ψυχή, γεννάει τήν ἁμαρτία· καί ἡ ἁμαρτία, ὅταν ὀλοκληρωθεῖ, γεννάει τό θάνατο.

Ἄν ἐσύ δέν ἐπιθυμεῖς τά ξένα, θά μείνεις μακριά ἀπό τήν πλεονεξία καί τήν ἀρπαγή τῶν ξένων. Καλύτερα εἶναι, λοιπόν, νά δώσεις καί ἀπό τά δικά σου σ' ἐκείνον πού σοῦ ζητάει καί νά ἐλεήσεις, ὅσο μπορείς, ἐκείνον πού ἔχει ἀνάγκη. Ἄν κάποιος θέλει νά τοῦ δανείσεις κάτι, μήν τοῦ τό ἀρνηθεῖς. Ἄν βρεῖς κάτι πού ἔχει χαθεῖ, νά τό παραδώσεις στόν ἰδιοκτήτη του, ἀκόμα κι ἂν εἶναι ἐχθρός σου. Ἔτσι, καί θά συμφιλιωθείς μαζί του καί θά νικήσεις τό κακό μέ τό ἀγαθό, ὅπως σέ προστάζει ὁ Χριστός.

Ἄν τηρεῖς τά παραπάνω μ' ὅλη σου τή δύναμη καί μ' αὐτά ζεῖς, θά ἀποθηκεύσεις στήν ψυχή σου τό θησαυρό τῆς εὐσέβειας, θά εὐαρεστήσεις τό Θεό, θά εὐεργετηθεῖς ἀπ' Αὐτόν καί τούς ἀνθρώπους Του καί θά γίνεις κληρονόμος τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, πού εἶθε νά τ' ἀποκτήσουμε ὅλοι, μέ τή χάρη καί τή φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σ' Αὐτόν πρέπει κάθε δόξα, τιμή καί προσκύνηση, μαζί μέ τόν ἄναρχο Πατέρα Του καί τό πανάγιο καί ἀγαθό καί ζωοποιό Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς ἀτέλειωτους αἰῶνες. Ἀμήν.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ